

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 16 kor.
 Negyedévre — — — 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Erkeresztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

Asszisztőség kéziratok visszadásán:
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 22.

A király szava.

Itéljen a nemzet! volt a felhívás ez-
 előtt másfél évvel. Az ítéletet azonban csak
 tegnap hagyta jóvá a király.

A multakra tekint ez a beszéd s nem
 jön ellentétbe a nemzet igazságaival. Maga
 a trónbeszéd jelenti ki, hogy helyre kell
 állítani a jogfolytonosságot. A hol javi-
 tani kell, ott csorba esett. Ime, Lányiék
 minden körmönfont ravaszkodása meg-
 czáfolva a legilletékesebb helyről, a
 trónról.

Nagy elégtétel ez. A király sohasem
 nyilatkozott Lányiék mellett; a mit ők
 tettek és irtak, maguk viselik érte a fe-
 lelősséget. A nemzeti küzdelem lobogója
 előtt azonban a trónbeszéd is tisztelig.

A jövő távlatában ragyogó kép tárul
 elénk. Hatalmas, új bástyák, a melyek a
 nemzet ellentálló erejét lesznek hivatva
 fokozni. A biztosok föltett fővege előtt
 nem fognak többé remegni a hazafiak
 százezei. A bíróságok függetlensége le-
 hetelenné fogja tenni a Drill-féle alakok
 felburjánzását. S végül a közigazgatási
 bíróság hatáskörének kiszélesítése a bász-
 tyára a nemzeti lobogót, a becsület és
 tisztesség garanciáját tűzi fel.

A bástyákon belül nagyarányú, impo-
 záns munka. A katolikus önkormányzat
 Magyarország nagy többségének régi vá-
 gyát valósítja meg s egy hatalmas erőt

kapcsol be a hazafias szervezetek élére.
 Az általános választói jognak kellő óva-
 tosság mellett való behozatala, a mun-
 kások sorsának javítása, az adórendszer
 elviselhetőbbé tétele mind a munkára
 való képességet lesznek hivatva fokozni.
 Már pedig manapság nem az a legna-
 gyobb nemzet, a melyben legtöbbet be-
 szélnek az izgatók, hanem amelyben leg-
 többet dolgoznak.

Az új országgyűlés programja, ha
 megvalósul, nemcsak munkára neveli a
 nemzetet, de a munkásokból élő száj-
 kodókat is vagy tisztos munkára, vagy
 kivándorlásra szorítja. Nem lesz kit iz-
 gatni, nem lesz mivel izgatni.

Öröm riad végig az országon a trón-
 beszéd nyomán. Öröm, a minő a trón-
 beszédek nyomán régen fakadt. Szívünk-
 höz szólt a beszédnek minden szava,
 mert a magyar szív dobbanása érzik min-
 den betűjén.

Csak a szavaknak feleljenek meg a
 tettek s akkor a mostani parlamentet a
 48-ikival együtt fogják emlegetni.

*

Ő felsége az országgyűlést a következő
 trónbeszéddel nyitotta meg:

*Tisztelt urak! Főrendek és képviselők!
 Kedves hűeim!*

Öszinte öröm tölt el, hogy hű Magyar
 királyságunk országgyűlésileg egybegyűlt fő-
 rendeit és képviselőit újra üdvözölhetjük.

Fájdalmasan esik atyai szívünknek vissza-

tekinteni a közelmúlt eseményeire, amelyek
 az alkotmányos élet rendes menetét megza-
 varták. Hálát adunk az isteni gondviselésnek,
 hogy az áldatlan félreértések eloszlottak. A
 nemzet szabadon megnyilvánult akaratával
 egyetértőleg hön táplált óhajunk és biztos
 reményünk, hogy a törvényhozás és az állami
 élet összes tényezőinek alkotmányos és tör-
 vényes együttműködése a jövőben mindig za-
 vartalan marad.

A törvény és jogfolytonosság uralmának
 helyreállítása képezi első feladatát kormányunk-
 nak. E végből az országgyűlés elé terjesz-
 tendi azokat a javaslatokat, amelyek a költség-
 vetés megállapítására a törvényeken alapuló
 közadónak és egyéb közszolgáltatásoknak ér-
 vényesítésére vonatkoznak, éber gondot for-
 dítva arra, hogy a felgyülemlett hátralékos köz-
 tartozások beszedése méltányosan és az adó-
 zók érdekeinek sérelme nélkül legyen biz-
 tosítva.

Az 1865. XII. t.-cz. határozza meg a bi-
 rodalmi tanácsban képviselt királyságokkal és
 országokkal közös ügyünknek kezelési módo-
 zatait, amiből folyólag ezennel törvényes ala-
 pon a közös szükségletek megállapítandók és
 egyuttal arra az arányszámra nézve is meg-
 egyezés létesítendő, a melyek szerint a közös
 szükségletek fedezése a két állam között
 megoszlik.

Gazdasági viszonyaink rendezése szüksé-
 gessé teszi, hogy felhatalmazás adassék a vám-
 és kereskedelmi tárgyalásoknak egyes külállá-
 mokkal való folytatására és megkezdésére;
 gazdasági érdekeinknek nagyobb sérelmeiktől

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Tükörcdarabok.

— Wolafka Nándor püspök életéből. —

Wolafka püspök mint pap, mint szónok,
 mint társadalmi ember, a nevelő oktatás terén,
 mint házigazda, mint művészet kedvelő, a jó-
 tékonyság terén egyaránt párját ritkító jelen-
 ség volt.

Aki nem tudja, mi dolga lehet a katho-
 likus papnak és lelkipásztornak, az megláthatta
 Wolafka püspök papi és lelkipásztori működé-
 séből. Mint debreczeni káplán sokszor hallot-
 tam emlegetni, milyen siralmas állapotban volt
 előtte a katolikusok hitélete a rengeteg más
 vallásu ember között. Kicsiny volt a katoliku-
 sok száma az 50—60 ezer reformátushoz ké-
 pest akik voltak is, milyen bártortalanok voltak
 hitvallás dolgában.

Ha megkérdezték egy-egy katolikust
 Debreczenben, hogy milyen vallásu, azzal
 kezdte:

— Uram bocsá, én csak katolikus vagyok.

Szép nagy templomuk tátongott az üres-
 ségtől, csak lézengett benne az a néhány hívő.
 S mit tehetett a jó püspök? Bátorította hűveit
 szóval, példával. A templomi ájtatosságokat
 mind ő végezte, vagy jelen volt azokon. Gyón-
 tatószerkben ült kora reggeltől késő estig egy-
 egy nagyobb ünnep előtt. És ma? Minden ün-
 nep és vasárnap reggel 6 órától fél 12 óráig
 6 szentmise van s zsutolásig van mindig a tem-
 plom, délután kezdődnek fél 4 órakor keresz-
 ténytánítással (melyeket mindig ő tartott) este
 6 óráig. Minden vasárnap van százakra menő
 áldozó.

Vasárnap délutánokra osztatott be társulati
 ájtatosságokat, ugymint Szűz Mária társulatát,
 Jézus szent szive társulatát, és szent József
 társulatát külön a férfiak számára. Ezeket
 mindig maga végezte a számtalan sok társu-
 lati taggal. Diszítette templomát minden ünnep
 jelentőségének megfelelően más-más szimbo-
 likus dekorációval, élő virággal, égő gyertyá-
 val (néha háromszázon felül is égett a fő-
 oltáron). Nagy gondja volt templomi ének és
 zenekarára. Valóságos műemkek a milleniumi

kiállításról hozott hatezer koronás baldachin
 s az a sok gyönyörű egyházi ruha. Ha ide
 belépett s látta papjaitól környezve Wolafka
 püspököt hűve, akkor dagadt keble az öné-
 zettől s könybe lábadt a szeme az örömtől,
 nem szégyelte többet a reformátustól, hogy
 katolikus, hiszen a reformátusoktól is hányan,
 de hányan átjártak a pápista templomba. So-
 kan kezdték érezni, hogy mégis csak nagyon
 rideg az ő református templomuk, átjártak a
 katolikus templomba megmelegedni s bizony
 nagyon sokan megmelegedtek a katolikus
 hit befogadására: bizonyítja az évenként sokszor
 százakra menő konverzió.

*

Hátha még Wolafka püspök szavát hallot-
 ták! Rendesen olvastuk a »Debreczeni Pro-
 testáns Lapokat« s nem tudtak azokban sem
 ellenállani szónoki ereje elismerésének s a
 biblia szavait idézve mondták: »A kövek is
 dicsérik« és hirdetik Wolafka dicsőségét (amit
 persze Wolafkával együtt mi is Istennek tu-
 lajdontunk).

Az általános meglegedés m. tisztelt vevőink részéről azon kelle-
 mes helyzetbe juttatott, hogy raktárunkat megnagyobbítva a nyári-dívat
 minden különlegességeivel felszerelhezzük. **Oriási választék grenadin,**
pouplin, delin, zerifek, ruha vásznak, szepességi vázson áruk-
ban napernyők, szőnyegekben és Kosmanosi mosó árukban.
A villanyos vasut megálló helye a vasut és Kolozsvári-utca 1268.
 elöl. Telefon: 615.

Kenyeres és Engländer

divatruháza

Szent László-tér 1. Vasutasok
 szállítói.

való megóvása pedig mellőzhetetlenné teendi, hogy a külállamokkal tényleg életbeléptetett vám, kereskedelmi és állategészségügyi intézmények addig is fenntartassanak, amíg azok alkotmányos uton jogerőre emeltetnek. Ugyancsak az e szerződésekhez fűződő nyomós érdekek, gazdasági viszonyaink rendszeres fejlesztésének biztonsága teszik szükségessé, hogy a magyar szent korona országai s másfelől a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok között a vám- és kereskedelmi viszonyok a forgalom kölcsönös szabadságának biztosítása mellett továbbra is szabályoztassanak.

Habár szövetségeseinkkel fennálló s a béke megóvására irányuló szorosabb viszonyunk nemkülönben más külállamokkal fenntartott összeköttetések azt a biztosítékot nyújtják, hogy a béke áldásai nem lesznek tőlünk megvonva, feltétlen biztonságunk és érdekeinknek minden irányban súlylyal bíró érvényesítése mulhatatlanul megköveteli véderőnknek rendszeres gondozását. Elodázhatatlan szüksége merül fel azért annak, hogy a korábbi törvényeinkben megállapított rendes ujonczlétszám megajánlásán kívül — miáltal a védkötelezettség teljesítése rendes medrébe lesz terelhető — a közösi szükségletek megállapítására kiküldött korábbi országos bizottságok által már helyesnek talált, azok a rendkívüli felszerelési szükségletek is kielégítenek, melyek a jelen országgyűlés működésének tartamára esnek.

A törvényes jogrend helyreállítása a korábbi országgyűlés által kiküldött országos bizottságok által előkészített s Horvát-Szlavon-Dalmátországgal kötendő pénzügyi egyezmény mielőbbi beczikkelyezését is megkívánja. A társországok törvényesen biztosított autonóm jogkörének sértetlen megóvása, anyagi érdekeinek és fejlődésének egyenletes gondozása mellett az a törekvés vezeti kormányunkat, hogy saját részéről is elősegítse ezen országok

szabad irányu s haladó fejlődését és hogy lehetőleg azonos jogintézmények útján is megerősítse a szent korona országainak állami összetartozandóságát.

Az alkotmányos élet korszerű fejlesztésének szempontjából legfontosabb feladatát képezendi kormányunknak, hogy a politikai jogokat a társadalom minden rétegére kiterjesztve, a nemzet egészét vigye be a politikai élet sáncaiba.

E végből készitendi elő az általános szavazati jog szabad gyakorlására vonatkozó javaslatát úgy a demokratikus eszme korszerű klvánalmainak, valamint a magyar állam nemzeti jellegének megóvása mellett.

Ezek, t. Urak! Főrendek és képviselők, azok a feladatok, a melyekre kormányunk vállalkozott oly értelemben, hogy azok első sorban és feltétlenül megoldandó kérdések, amelyek megoldása más kérdések felvetése által sem meg nem hiusitható, sem el nem odázható. S a kormány ezen elvállalt kötelezettségéhez az imént megtartott képviselőválasztásoknál a nemzet közvéleménye is megadta a hozzájárulását.

A felsoroltakon kívül, tekintettel a közelmúlt sajnálatos eseményeire, a közigazgatás alkotmányos és törvényes menetének megóvása, valamint az alkotmányos jogrend teljesebb biztosítása érdekében közelebbi feladata leend kormányunknak, hogy előterjessze javaslatát a törvényhatóságok önkormányzati jogkörének biztosítása végett, a közigazgatási bíróság hatáskörének tágítása iránt; továbbá a bíróságok teljes függetlenségének megóvása érdekében a hatásköri összeütközési esetek eldöntésének független bíróság elé utalása iránt, végül az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíróságokról szóló törvény hatályának meghosszabbítása iránt.

Az állami élet rendes menete s a nemzet kulturális és gazdasági haladásának soha nem késleltethető biztosítása kétségtelenül számos,

el nem odázható igény kielégítését teendi szükségessé.

Feladatunkat képezi kulturánknak fejlesztése, a vallásügyi téren a katolikus autonómia ügyének előbbrevitele, az alpapság fejlődésének kiegészítése és az 1848 : XX. t.-cz végrehajtása iránt elvállalt kötelezettségek fokozatos teljesítése.

Gazdasági téren a népek nagy világversenyéből felénk intező szózatot nem hagyhatjuk nyomtalanul elhangzani s mindent el kell követnünk, hogy gazdaságilag nemzeti irányban megerősödvé, népünk erejét kihasználjuk, megélhetését biztosítsuk, jólétét emeljük, a munkásosztály sorsát javítsuk és azt biztosítsuk.

Nem szabad késnünk mezőgazdasági termelésünk nagyobb mérvű, belterjesebb és minden ágra kiterjedő előbbrevitelében, ipari és kereskedelmi tevékenységünk rendszeres és nagyarányú fejlesztésében, pénzügyi és hitelviszonyaink rendezésében, közszolgáltatásainak arányosabbá és elviselhetőbbé tételében. Mindezekre vonatkozólag feladata leend kormányunknak a szükséges intézkedéseket megtenni, vagy legalább előkészíteni.

Az új választási reform törvényre emelkedése után ujabban a nemzet szélesebb alapon s egészében megnyilvánuló közvéleményére kívánunk hivatkozni és a további kormányzati teendőkre nézve királyi jogainkon alapuló elhatározásunk szabadságát azon időre kívánjuk fenntartani.

A nemzet ősi erényeibe vetett bizalmunk azt a reményt kelti bennünk, hogy a mint minket szeretett magyar nemzetünk érdeke iránt folyton táplált meleg érzelmeink vezetnek, úgy a nemzet is a közte és a királya közötti teljes egyetértésben keresi a trón fenyt, a jövendő biztos haladásának zálogát.

Isten áldását kérve működésükre; az országgyűlést megnyitottnak nyilvánítjuk.

A hivatalos lap Szent István királyról. Az új idők tiszta levegője árad ki abból a szépen szárnyaló, tartalmas szövegből, amelylyel a hivatalos *Budapesti Közlöny* a tegnapi Szent István-szobor leleplezése alkalmából megdicsőült emlékü első apostoli királyunkról megemlékezik, irván a következőket:

Szent István király.

Nagy ünneppel ment végbe első királyunk: Szent István első lovasszobrának a leleplezése, amely maga Felséges Királyunk, valamint az országgyűlés és a nemzet színe-java vett részt. E nagy ünneplés méltó volt szent és nagy királyunkhoz, aki nemzetünket a keresztény vallás megerősítésével és elterjesztésével az európai nemzetek sorába iktatta; a küllelenségek fölött aratott diadalokkal tekintélyét növelte, s a belső ellenségek legyőzése következtében pedig a egységes Magyarországot megalkotta és annak királyi koronát szerzett. Szent István egyházi téren apostoli buzgóságot fejtett ki. Törvényei mély vallásos érzését, bölcsességét, igazságosságát és nemesszivűségét egyaránt hirdetik. A várszerkezet megalkotásával kitűnő védelem-rendszert teremtett, egyidejűleg azonban alapját vetette meg a maig fennmaradó közigazgatási szervezethez a vármegyének. Minden gondolata és cselekedete nemzetének jóvoltára, országa hatalmának növelésére, államiságának megerősítésére, jövő fényének és nagyságának öregbítésére és biztosítására irányult. Szent életének és uralkodói nagyságának hódolt Felséges Királyunk, amidőn személyesen vett

Elmondta egyik oltáriszentségről szóló beszédjének hatását, melyet Budapesten tartott. Sok előkelő hallgatósága előtt látott egy feltűnően érdeklő, eleinte különben szórakozott hallgatót s mikor befejezte, hozzálépett: — teljesen meggyőztél, barátom! — s ez Wlassics miniszter volt. Vagy láttuk volna a radnai, vagy Mária-pócsi bucsú alkalmával az ezer és ezer hívő lelki hangulatát Wolafka Nándor beszéde alatt. A szószékéről lejövet a ruháját eltépték a hálálkodástól. Vagy elfelejtettük az országos katolikus nagygyűlések Wolatkájának frenetikus hatású beszédeiről pl. a szociális kérdéstről, legutóbb pedig a magyarok tiszteletéről Nagyboldogasszonyuk iránt. Egyik káplántársam ült mellettem a pesti Vigadóban tartott gyűlésen. De nagy színész ez a Wolafka, sugja fülembe a beszéd kezdetén. Egyszer csak felállt a kollégám, önkénytelen elszólja magát, de jó beszél ez a Wolafka! Prohászka és Wolafka a kath. gyűlések csillagai, mondogatta a tengernyi válogatott és elragadott hallgatóság.

Pedig ez még nem minden! Látni kellett Wolafka működését a karitatív működések terén, hogy szemlélhessük nagyságát. Létesített Debreczenben Szent Vincze-egyesületet, szervezte benne a szegények látogatói táborát s százakat ápolgatott velük, látott el kenyérral, fával, tejjel, hussal, liszttel. Ne említenők a Szent Erzsébet egyesület szervezését, melyben Debreczen polgári és főrangú női kezében vezette a jótékonyág áldásos tevékenységét?

Nyilvános ünnepélyei fényesebbek voltak a résztvevők nagy számát és méltóságát tekintve minden más gyülekezetenél s teremtett ezzel ezrekre menő jótékonyagra szánt jövedelmet egy estén.

Hogy maradhatna említés nélkül a főgimnázium disztermében tartott felolvasások fényes sora, melyeken találkozott Debreczen intelligenciája különbség nélkül katolikus úgy, mint református. S a cél itt is néhány száz gyermek felruházása, mi sok örömkönyt csalt karácsony táján sok boldog gyermek és szüleje szemébe.

Szívesen látták őt is mindenkor protestáns testvéreink. Bár nem került el sok csipős megjegyzést, s ilyenkor páratlan volt találkonysága, melylyel tréfásan, de mindenkor szellemesen s talpraesetten vágott vissza. Egyik protestáns tanítónő irónói jubileumára volt hivatalos. Amint belépett, egyik méltóságos protestáns főúr ezzel fogadta: »Mit keres Saul a próféták közt?« S Wolafka felelte: — »Azt, amit Saul a próféták közt, az apja szamarait, nagyon örvendek, hogy oly hamar megtaláltam!«

Könyvet lehetne írni Wolafka életéből kedvesebbnél kedvesebb apróságokat, s boldog volt, ki körében élhetett! Életem legszebb napjai voltak ezek s őrizni fogom áldott emléket.

Mellau István.

részt a legelső magyar király szobrának leplezési ünnepélyén — a nemzet pedig, amely évszázadok óta áldja Szent István királyunk fényes emlékezetét és nemzeti ereklyeként őrzi, s vallásos buzgósággal és hódolatteljes tisztelettel övezi körül csodatevő szent jobbát, a szép szoborban újabb táplálékot fog találni rajongó tiszteletének megnyilatkozására, és máttól kezdve még gyakrabban és még buzgóbban fog felhangzani milliók ajkairól: »Oh dicsőséges szent jobb kéz« . . .

† Wolafka Nándor.

1852—1906.

(—a.) A végzéseiben kifürkészhetetlen isteni gondviselés ismét mélységes csapást mért Szent László egyházmegyéjére, Szent László káptalanára, Steinberger és Nogely után elszólitotta azt, aki fáradhatatlan volt a munkában Isten dicsőségére, aki másfél évtizedes működésével megerősítette és felemelte a katolicizmust ott, ahol a leggyengébb volt, az ellenségek kellő közepében.

Dr Wolafka Nándor országos híri szónok és tudós volt, egy évtizeden át a fővárosban fejtett ki nagy tevékenységet a kath. egyleti és hitélet terén, osztálytanácsos volt a kultuszminisztériumban, de működésének igazi tere a debreczeni plebánia volt. A modern lelkipásztornak igazi mintaképe lett ő. Vajha sokan követnék azt, amit a szószéken, a gyóntatószékben, az iskolákban és az egyletekben végzett az az Istenadta nagy tehetségű, rendkívüli buzgóságú és a szó legszorosabb értelmében fáradhatatlan tevékenységű ember. A keresztény hitélet restaurációja hihetetlen gyorsan bekövetkezne Magyarországon.

Elegáns külsejű, megnyerő modoru, a kor tudományos színvonalán álló ember volt, őt-hat nyelven beszélt, három-négy hangszerezen klasszikusan játszott, jóságos, tulságosan jóságos szive, elpusztíthatatlannak vélt fizikai ereje volt, gyönyörűséges munkateret rendelt számára a Gondviselés, dus javadalmat, magas méltóságot élvezett, tisztelettel vették körül, elismeréssel, kitüntetéssel halmozták el . . . s ime a betegség legmagasztosabb munkája közben az oltárnál orozva megtámadja s egy hónap alatt kioltja életét 54 éves korában. Ha nem tudtuk volna hetek óta, hogy nagy beteg, hogy ott ólálkodik kórágánál a halál, el nem hinnénk, hogy már ravatalon fekszik.

De hát szabad az Isten mindenkivel, — legyen meg az ő szent akarata. Csak arra kérjük, hogy ennek a hü szolgájának, ki Jézus nevének dicsőségeért s a halhatatlan lelkek üdvéért annyit munkálkodott, adja meg az örök boldogságot.

Kik az igazságra vezérelnek másokat, tündökölni fognak, mint a csillagok mindörökké. Az elhunyt nemes lélek fáradhatatlan volt mások oktatásában — tündököljék lelke, mint a csillag, mindörökké!

Életrajza.

Wolafka Nándor 1852. okt. 2-án született egy kis bánati sváb faluban. Egyszerű szülőktől származott, amivé lett, azt Isten után

fényes tehetségeinek, szolgálmanak és fáradhatatlan tevékenységének köszönhette. Ritka szép tehetségekkel áldotta meg az Isten s az volt a szerencséje hozzá, hogy e tehetségeket korán észrevette benne nagy pártfogója Schlauch Lőrincz, akkor még marczyfalvai illetve gyarmatai plébános, ki azután irányította kiképezését és vitte előre pályáján.

Középiskoláit Temesvárott végezte kitűnő sikerrel s bevétetvén a csanádi egyházmegye papnövéndékei közé, b. e. Bonnaz püspök a bécsi Pázmáneumba küldte őt a theologiai tanfolyam elvégzésére. A bécsi egyetem theologiai facultásán oly kiváló tehetséget és szorgalmat tanusított, hogy ritka kivételképen megengedték neki, hogy mint theologus két szigorlatot tehessen.

A Pázmáneumból 1874-ben a sz. Agostonról nevezett felső papképző intézetbe került, hol csakhamar hasonló fényes sikerrel elvégezve a többi szigorlatokat is, alig 24 éves korában megszerezte a theologiai doctoratust. 1876-ban visszakérülvén egyházmegyéjébe a temesvári püspöki irodába került mint iktató, majd pedig a papnövéldébe, mint tanulmányi felügyelő és helyettes, később mint nyilvános rendes theologiai tanár és székesegyházi hit-szónok.

Ez időben kezdte meg a szaklapokban irodalmi működését, melyeknek révén neve mind szélesebb körben lett ismeretessé s 1882-ben a budapesti központi papnevelő intézet tanulmányi felügyelője lett, püspöke pedig szentszéki ülnökké nevezte ki.

Budapesten ritka sokoldalú képzettsége, széleskörű műveltsége s ragyogó szónoki tehetsége által csakhamar kedvencze lett a legmagasabb köröknek éppen úgy, mint a népnek, mely minden egyes alkalommal seregesen tödült a templomba hallgatni ezt az Isten kedvéből való szónokot. Alig van a fővárosnak temploma, amelyben ő nem prédikált volna, Volt olyan nagybőjti és májusi ájtatosság, amikor ő egyszerre két-három cyclust végzett.

De a szószék nem merítette ki tevékenységét, bármennyire igénybe vették is őt a fővárosi templomok és zárdák. Ott ült órahosszat a gyóntatószékben, tanított az egyetemen, külön előadásokat a papnövéldéken, szorgalmasan írt a lapokba és a folyóiratokba s tevékeny részt vett az egyleti és társadalmi élet minden valamire való mozgalmában.

A kitüntetések egymásután érték: 1883-ban a budapesti egyetemen bekebelezett hittudor 1884-ben tiszteletbeli pápai, 1887-ben tiszteletbeli cs. és kir. udvari káplán lett, a Szt. István-társulat tudományos és irodalmi osztálya tagjává választotta, majd a Pro Ecclesia et Pontifice ezüst érdemkeresztet kapta.

1889-ben a vallás és közoktatásügyi minisztériumba nevezték ki osztálytanácsosnak s az egyházi ügyek referensének. Egy év mulva már váradi kanonok lett, 1892-ben pedig makkáriai cz. püspök. Szt. Lászlóról nevezett javadalmas prépost és debreczeni püspök.

Hogy Debreczenben tizennégy esztendő alatt mit végzett, mit alkotott, azt egy ujságcikk keretében csak felsorolni is lehetetlen. Az ő lelkipásztori buzgósága a csodával volt határos. Reggel hat órakor már télen nyáron a templomban volt s ott töltött három-négy órát. Vasárnaponkint, ünnepnaponkint mégegy-szerannyit. Gyóntatott, prédikált fáradhatat-

lanul, nem ritkán háromszor is egy nap. Tanított a képezdében, katechetizált az elemi iskolában, látogata a betegeket és szegényeket. Egyik egyletet a másik után alapította, egyik gyületről a másikra ment. A Szveties intézet, a főgimnázium létesítése a nevéhez fűződik. Schlauch bibornok és a püspökség nagy áldozattal járult mindkettőhöz. Wolafka is sokat adott hozzá, de a fő az, hogy fáradhatatlanul agitált érdekében s megnyert mindenkit az eszmének.

Ilyen működésnek nem maradhatott el a sikere. Teremtett Debreczenben a »kálvánista Rómában« olyan katolikus hitéletet, hogy alig van párja messze földön.

Szerette is Debreczenben mindenki, hivei rajongtak érte, ellenfelei is tisztelettel hajoltak meg előtte. A templom mindig tömve volt mikor ő beszélt, — ez pedig nagyon gyakran volt — nem ritkán jórészt kálvinistákkal, kiket mindvégig le tudott bilincselni büvös varázsu szónoklatával.

Országos híri szónok volt, a budapesti katolikus nagygyűlésnek még Prohászka mellett is csaknem legkedvesebb szónoka. Csengő hangja betöltötte a székesegyházak boltiveit éppen úgy mint a pesti Vigadó óriási nagytermét. Aki annyit beszél mint ő, annál lehetetlen, hogy ismétlések ne forduljanak elő, de beszéde érdekes volt mindvégig és tartalmas.

Aranyos jó kedvű volt mindig; sokan talán meg is ütköztek néha rajta, hogy főpap létére részt vett minden tisztességes multságon, de legjobban örült mikor a gyermekekkel mulatott, kiket kivit a nagyerdőre s örült ha nekik örömet okozott.

Azt valljuk mi is, hogy nincs pótolhatatlan ember, de mikor ilyert látunk kidőlni az élők sorából, mint Wolafka, megdöbbenve gondolunk reá, lesz-e képes nyomába lépni bárki is és fentartani azt a virágzó hitéletet amit valósággal ő teremtett.

Betegsége és halála.

Wolafka Nándor dr hirtelen, váratlan halála méltán kelthet általános megdöbbenést országszerte. Akik ismerték az elhunyt főpapot a maga erőteljes, izmos tipikumával, korpulens megjelenésével, akik látták azt a rugékonyságot, frissiséget, amely minden nyilvános szereplését kísérte, nem kevésbé csodálkoznak most a vaseségységének hitt debreczeni kispérpost élete ily gyors kimúltán. Kevesen tudták csak, még közvetlen környezete is alig, hogy a hatalmas törzset gyilkos kór férge rágja. Kiszén maga a megboldogult sem sokat törődött betegségével, amely több oldalról támadta meg szervezetét, de ő nem igen panaszkodott, mert maga sem vette komolyan. Wolafka püspök szervezetét elsősorban régi keletű herniája pusztította el. A katasztrófa közvetlen előidézője is ez a súlyos betegsége volt. Nagypénteken, mint már jeleztük, kiujult a baj. A püspök hirtelen rosszul lett. Annyira, hogy a csonkamisét már csak nagy megerőltetést tudta elvégezni. A szertartásokat azonban már azután nem folytathatta tovább. Ágynak esett, úgy hogy husvétkor sem fungálhatott, csak úgy hallgatta a misét. A püspök ekkor állandóan heves fájdalokat érzett, folytonos bágyadság, rosszullet között mult el az ünnepe s most már ő is komolyan vette betegségét, a melyet mindeddig sajnálatosan elhanyagolt.

Ahogy megírtuk lapunkban, husvét után nyomban a magyar tengerpartra utazott, hogy bajára orvoslást keressen. Itt azután figyelmeztette orvosa, hogy baja veszedelmesen komplikálódott. Ekkor már vesegyulladás és tüdőgyulladás is volt a főpapnak, aki orvosi tanácsra hamarosan elhagyta a délvidéket s Budapestre utazott, ahol a Vörös-kereszt budai kórházában remélt gyógyulást. Több orvos kezelte itt, főként *Fanny Gyula* dr egyetemi tanár, a kórház igazgatója, *Rapcsák Lajos* kórházi főorvos. *Székács Béla* dr is bejárt a beteghez, akit már az előző időkben is gyógykezelt. Ugy látszott eleinte, hogy a beteg főpap idő multával újra megerősödik s óvatos életmód mellett, izgalmtól, közéleti szerepléstől lehetőleg kímélve magát ismét működhetik hívei épülésére.

Vett értesülésünk alapján mi is így informáltuk legutóbb olvasóinkat. Ám a Gondviselés másként határozott. A legutóbbi napok folyamán baloldali szélhűdés érte, amely aztán magával hozta a letális végét. A halál tegnap kedden dél tájban következett be, amikor újabb szélhűdés érte a beteget, kinél éppen akkor időzött *Fanny* orvosprofesszor. A püspököt a délelőtti folyamán ellátták a haldoklók szentségével. Még pár órával halála előtt.

A mult hét folyamán meglátogatta a beteget káplánja, *Nyáry Ignác* debreczeni segédlelkész, aki azonban még reménykedve vált meg a kis prépost betegágyától.

A halálhír nagy lehangoltságot keltett Nagyváradon, Debreczenben, de a budapesti katolikus körökben is. Szinte hihetetlennek találta mindenki. Nagyváradról a székeskáptalan képviselőjében *Spett Gyula* kanonok a délután folyamán Debreczenbe utazott, hogy a temetés részleteit a hitközséggel megállapítsa. *Wolafka* rokonai napok óta betegágya körül voltak s most a fővárosban várják a végleges megállapodást a végső tisztességtételre.

Apróságok.

Az elhunyt főpap szülői Temesvárott nyugosznak. A többi körülmények között ez is bizonyos előszeretettel keltett a délvidék ezen virágzó pontja iránt *Wolafka* lelkében. A Losonczy-téri öreg dombon hatalmas szónoklataival sokszor gyönyörködtette a híveket.

Szülei elhalálása után elhatározta, hogy 10 évig bárhol lesz, a Szent Anna napi bucsúra gyalog vezeti a híveket *Mária-Radnára*.

S mikor felkerült Budapestre a tíz éven belül akkor is minden év július 20-ika körül megjelent Temesvárott, az akkor még inkább német jellegű város hívei között az ő aranyszáju papjuk s a hívők százainak élén zárandokolt el Radnára. Mindig igazi ünnepük volt ez a 80-as években a temesváriaknak.

1892-ben, Szent László király napján nagy ünnepek között ülte meg Nagyvárad város közönsége a nagy király, a dicső alapító emléket.

Miniszterek, főpapok, a mágnes világ előkelőségei gyűltek össze a város falai között. Két királyi herceg jelenléte emelte az ünnepély fényét, méltóságát. Boldogult *József* királyi herceg két fiát küldötte el, *Lászlót* és *Józsefet* ágost kir. hercegeket, az ünnepélyre.

A fenségek, a magas méltóságokkal az akkor még püspök, dr *Schlauch* Lőrincz, vendégei a rezidenciájában.

A diszebeden b. e. *Schlauch* Lőrincznek a királyra mondott felköszöntője után a katonai zenekar a Götterhalte-et ját zotta.

Az utolsó akkordok még el sem hangzottak, a vendégek még álltak az asztaloknál, ami-

kor *Wolafka* Nándor hangjairól felesendült érezes hangon:

Isten áld meg a magyart...

Egy pillanat alatt az egész díszes társaság, a két kir. herceggel együtt énekelte a magyar nemzet fohását.

A leírhatatlan, bájos jelenet hatása alatt a hazafias lelkesedés drága gyöngye csillant meg a szemekben s végül kitört a taps.

Akik jelen voltak, soha nem felejtik el.

*

Debreczenben történt évekkal ezelőtt, a Vidéki Hírlapok Országos Szövetségének kongresszusán. A Bikában tartott diszebeden jelen volt *Wolafka* is, akit az országból összesereglett hírlapírók nagy része csak névleg ösmert.

De csakhamar magösmerték az ő hazafias, a magyarságért hatalmasan dobogó szívét.

A tisztek során csakhamar felállott *Wolafka*. A hírlapírók jó része nem tartozott Krisztus követői közé s így nagyon egykedvűen vették a katolikus pap felszólalását.

Amint azonban *Wolafka* az ő szokott tüzes temperamentumával, ellenállhatatlan ékesszólásával, hazaszeretetének lángjával a hazára, a magyar sajtó hívására tért át, a szívének szivéből fakadó szavak olyan lelkesedést, orkászertű tapsot váltottak ki az elragadtató hallgatóságból, amilyen kevésszer volt még a Bikában. Perczekig tartó zajos ovációkban részesítették a hírlapírók a kiváló főpapot.

Az önálló magyar vámtarifa A külföldön magyar vámtarifa becikkelyezése maholnap krízis okául szolgálhat. *Wekerle* állítólag már szombati audienciáján fölvetette a kabinetkérdést, utalva a király előtt a megváltozott viszonyokra, amelyek az önálló magyar vámtarifát megkövetelik Hohenlohe ezzel szemben kijelentette, hogy semmi szín alatt sem egyezhetik bele Magyarországnak ebbe a követelményébe. Ausztria egyáltalán revízióba csak úgy bocsátkozhatik, ha a kiegyezés egész komplexuma kerül revideálás alá.

Részletekbe azonban nem egyezkedik. Hohenlohe tehát nem járulhat hozzá a közös vámterületnek ilyen szerződés és nem szövetségi vámtarifájához. A király, mint hírlik, még nem döntött a kérdésben, a döntés azonban pár nap múlva várható. Nem lehetetlen, hogy a döntés után vagy a magyar, vagy az osztrák kormány lemond.

Más forrás szerint a magyar kabinet lemondását *Wekerle* már be is adta volna, ugyszintén az osztrák kabinetét is Hohenlohe.

A király azonban nem fogadta el egyik kormány lemondását sem s a vámkérdésben a meghiusult tárgyalások elejtett fonálát újból fölveszi.

Hire jár, hogy Hohenlohe éppen ezért már ma Budapestre érkezik a vámtarifa ügyében.

Szemben ezekkel a hírekkel jól értesült politikai körök tudomása szerint sem *Wekerle*, sem Hohenlohe lemondásukat ez ideig nem nyújtották be. A helyzet azonban minden esetre nagyon éles, komoly, válságos. A magyar kormány elhatározta, hogy az országgyűléssel mindenekelőtt ezt a kérdést fogja tisztába hozni.

Az országgyűlés addig sem adót nem szavaz meg, sem ujonczot nem ad, amíg ezt a kérdést Béccsel el nem intézte.

A politikai helyzet. A tegnap eseményeinek középpontját természetesen a trónbeszéd teszi. A budai ünnepek után fel-

olvasták a trónbeszédet déli egy óraker a képviselőházban, délután 4 óraker a főrendiházban, ahol *Zichy* Nándor gróf korelnök egyuttal az elnök és alelnökök kinevezéséről szóló királyi kéziratot is fölolvastatta. Az elnök *Dessewffy Aurél* gróf, alelnökök *Kemény Kálmár* báró és *Szechenyi Sándor* gróf.

A főváros VIII. kerületében, a *Józsefvárosban* tegnap volt a *pótvalasztás* *Madary Gábor* és *Nagy Dezső* között. A küzdelem igen hevesen folyt s a pártok egyenlő erőseknek látszottak kezdettől fogva. *Madary* mégis állandóan vezetett. A választás csak reggel fog véget érni. Éjjel 11 óraker *Madary* 100 szavattal vezet. *Madary* különben mindig többségben volt. A *Nagy Dezső* párt verekedést provokált, úgy hogy a választást másfél órára föl kellett függeszteni.

A városi tisztviselők fizetésrendezése.

— A jog és pénzügyi bizottság ülése. —

Tegnap folytatta a jog és pénzügyi szakbizottság a tisztviselők fizetésrendezésére készült javaslatot.

Tegnap az egyes állások dotációját állapították meg a tisztviselők 8 osztályában.

A bizottság egyes állások dotálásánál adta a bőkezűt, aminek azután a kisebb tisztviselők adják meg az árát, ha ugyan az egész javaslatra nem lesz káros hatással ez a bőkezűség.

Ha belemegy is a törvényhatóság a bőkezűség által tetemesen emelkedett összeg megszavazásába, kevesebb százalékkal kell megelégedni a tisztviselőknek, s így akik úgy is csekély emelést kapnak, most még kevesebb százalékban részesülnek.

Ezt előre tudtuk, hogy így lesz.

A tárgyalás lefolyása a következő volt:

Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága tegnap folytatólag tárgyalta a városi tisztviselők fizetésjavítására vonatkozó javaslatot. Az előző ülésen már általánosságban elfogadták a javaslatot. Ezuttal a javaslat részletes tárgyalásába mentek bele.

Rimler Károly polgármester elnöke alatt jelen voltak: *Bordé Ferenc* főjegyző, *Lukács Ödön* tanácsos, előadó, *Juricskay Barna* jegyző, továbbá dr *Molnár Imre*, *Hlatky Endre*, *Ragány János* főszámvevő, *Mihelty Adolf*, *Fleischacker Gyula*, *Beczky Lajos*, dr *Pácz Sándor*, dr *Berkovits Ferencz*, *Balogh Döme*, dr *Hoványi Géza*, *Aufricht Mór*, dr *Moskovits József*, *Papoczy Ferencz*, *Mezey Mihály*, *Huzella Gyula*.

Első sorban a szervezeti szabályrendelet 211. §-ának módosítását tárgyalták; ezen szakasz az osztályonkinti és fokonkinti beosztást tartalmazza. A fizetésrendezéssel mindenki az utolsó fokozatba soroztatik. Tisztújításnál és választásnál a városnál már előbb eltöltött idő beszámittatik.

Dr *Molnár Imre* a régi tisztviselőkre sérelmesnek tartja a javaslatot. Indítványozza, hogy az egy állásban már 10 évet eltöltött tisztviselő mindjárt a 2 ik fokozatba vétessék. A pénzügyi különbözet csekély s az igazságnak mégis jobban elég lenne téve.

Lukács Ödön örömmel fogadja el az indítványt, de majd az átmeneti intézkedéseknél határozzanak a felett.

Dr *Hoványi Géza* lényegesnek tartja, hogy most határozzanak s átmeneti intézkedést töröljék egészen, mert az a törvényhatóságnál csak korteskedésre szolgáltatna alkalmat. Ajánlja dr *Molnár* indítványát.

Mihelty Adolf egyik indítványt sem fogadja el. Akik hosszan szolgálnak, bár nem egy állásban, szintén jogot tarthatnának akkor előbbi fokba helyezésre. Maradjanak meg amellet, hogy mindenki az utolsó fokba lépjen.

Beczky Lajos is az eredeti javaslatot fogadja el. Így tudjuk, hogy mily összeget szavazunk meg a rendezéssel.

Hlatky Endre az összeget szeretné tudni, mily összeggel jönne ki a nagyobb összeg, ha Molnár Imre indítványát fogadják el.

Lukács Odön kimutatja, hogy 7500 koronával kellene több, ha a tiz évnél idősebbek, egy állás után már most a 2-ik fokozatba vétetnének.

Rimler Károly igen nagy összegnek tartja ezt, amely veszélyezteti az egész ügyet. Hiszi, hogy az ügy érdekében a tisztviselők is lemondanak a 2-ik fokozatba lépésről.

Dr Molnár Imre igazságtalan intézkedést nem helyesel. A régi tisztviselők érdekében érvel. Rámutat, hogy az állam is figyelembe vette a régi szolgálatot, csak a Tisza-féle javaslat nem vette ezt. A 7000 koronát nem tartja elviselhetetlennek, de ezzel tartozik a város a régebbi tisztviselőknek.

Dr Adorján Emil kérde, hogy aki most pl. 8 éves egy állásban, az is előlép, amint a 10 évet eltöltik. Így most igazságosnak tartaná.

Hlatky Endre attól fél, hogy rövid pár év múlva óriási összegre rugna a többkiadás. Így csak ártanak az ügynek. Nem a multakat akarjuk most pótolni, erre nincs pénzünk, csak a létminimumot akarjuk megadni a tisztviselőknek. Így lehet a rendezést közköltőemelés nélkül keresztülvinni.

Dr Berkovits Ferencz helyesli Hlatky álláspontját. A fizetésrendezéssel javítva lesz mindenkinek a helyzete.

Rimler Károly szerint nagy összeg jönne ki, ha visszamenőleg is kárpótolják a tisztviselőket s azt nem lehet megbírni. Az eredeti javaslatot kéri elfogadni.

Dr Molnár Imre a javaslatban azt nem helyesli, hogy magas alapfizetés van benne, de a régieket nem kárpótolja. Inkább a fokozatos fizetésjavítást szeretné.

Mihelyf Adolf: ha a város helyzete javul, lehet újból segíteni, de most vegyék figyelembe a város pénzügyi helyzetét.

Hlatky Endre rámutat, hogy a város az utóbbi 8 évben is 50,000 frttal emelte a tisztviselők fizetését. Ne bolygassák meg a javaslatot.

Balogh Döme azt tartja bajnak, hogy felesleges embereket alkalmaznak.

Dr Molnár Imre indítványát nem tartotta fenn.

Az eredeti javaslatot elfogadták azzal, hogy a törvényhatóság se határozzon az előbbi fokozatba helyezés felett.

A következő §. a működési és személyi-pótlékról szól, melyet hosszabb magyarázat és felvilágosítás után elfogadtak.

Az egyes állások dotációja.

Ezután rátértek a fizetési táblázat tárgyalására, amelynél a beérkezett kérvényeket is letárgyalták.

Minden fizetési osztályban 3 fokozat van, amelybe 5—5 évenként a tisztviselők előlépnek. Az egyes fokozatban 240—400 korona különbözet van.

Az I. fizetési osztályban egyedül van felvéve a polgármester, a 3 fokozatba 8000 korona fizetés, 1400 korona lakbér és 1600 kor. működési pótlékkal.

Beczky Lajos a város pénzügyi szempontjából a működési pótléket 1200 koronára akarja leszállítani.

Ezzel szemben dr Adorján Emil a működési pótlék törlesztésével már a 3-ik fokban 10,000 kor. fizetést és 2000 korona lakbért indítványoz.

Dr Molnár Imre haladásnak tekinti, hogy 7200 koronáról 11000-re emelik. Fokozatosan kell az emelésnél eljárni, bár ő teljesen helyesli, hogy a polgármester kellőleg legyen díjazva.

Rimler Károly a nála szokott szerénység-gel a javaslat változatlan elfogadását kérte.

Az eredeti javaslatot fogadták el. A II. osztályba felvannak véve: a főjegyző, főkapitány, tanácsnokok, főmérnök, főügyész, főorvos, főszámvevő, hely. árvaszéki elnök. Fizetés a 3.

fokozatban 4200 kor., lakpénz 800 kor. Ezenkívül a főjegyzőnek 1200 kor. működési pótlék, a főmérnöknek 1000 kor. működési, 1000 kor. személyi pótlék, a gazd. tanácsnoknak 1000 kor. személyzeti pótlék van felvéve.

A főmérnök kéri 9000 koronára felemelni a javadalmazását.

A javaslatot elfogadták, Hoványi Géza azon indítványával, hogy a főmérnöknek a működési pótlékát 2000 koronára emelték s így 8000 korona lenne a főmérnök dotációja.

A III. fizetési osztályba soroztatták: a főpénztárnok, I. aljegyző, árvaszéki elnök, I. alkaptány, mérnök, a számvevőt helyettesítő egy alszámvevő, és az adópénztárnok. Fizetés 3000 kor., lakpénz 600 kor. A mérnöknek 400 kor. működési pótlék.

A főszámvevő a II. osztályba való átvételt és 800 korona működési pótléket kért, de a kérelmet nem vették figyelembe.

A mérnök 1000 koronára kérte működési pótlékának felemelését, azonban a bizottság ezen kérelmet sem teljesítette.

A IV. osztályba a II. aljegyző, az alügyész, a kerületi orvosok, az építőmester, közgyám, II. alkaptány, alszámvevők, könyvvezető, főpénztári ellenőr, levéltárnok. Fizetés 2600 kor., lakpénz 600 kor.

Az építőmester kérte az előbbi osztályba helyezését, az adópénztári ellenőr pedig az V. osztályból ezen osztályba helyezését, de mindkét kérelmet mellőzésével az eredeti javaslatot fogadták el.

Az V. osztályba a III. aljegyző és adópénztári ellenőr vannak sorozva, Fizetés 2200 kor., lakpénz 600 korona. Változatlanul elfogadták.

A VI. osztályba az I. oszt. fogalmazók vannak, 1900 kor. fizetés és 600 kor. lakpénzzel. Elfogadták.

VII. osztályban a II. oszt. fogalmazók vannak, 1600 kor. fizetés és 600 kor. lakpénzzel. Ide osztották be az állatorvost, egyébként változatlanul fogadták el.

A VIII. osztályban a közigazgatási gyakor-nokok vannak 1200 korona fizetés és 400 kor. lakbérrel elfogadták.

Még tárgyalásra várnak a segéd és kezelő személyzet, és városi alkalmazottak fizetési javaslatát.

Tekintettel, hogy már 7 óra elérkezett, ezek tárgyalását mára halasztották.

Az együttes bizottság ugyanis ma, szerdán délután 3 órakor folytatja a tanácskozást. A polgármester ezután is kéri a tagokat, hogy minél nagyobb számmal jelenjenek meg, mert igen fontos kérdések várnak elintézésre.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Jun. 3. A nőegylet pünkösdüi ünnepélye.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjen.

* **Ünnepelt főigazgató.** A Délmagyarországi Közlöny írja, hogy a temesvári állami főgimnázium tanácssterme számára Káldor Agoston, az intézet rajztanára, ki a tanítási időből fennmaradó idejét művészi tanulmányoknak és munkának szenteli, megfestette a nagyváradi tankerület nagy tekintélyű és szeretett főigazgatóját Nátafalussy Kornélt, kinek az intézet megalapítása és fejlesztése körül elévülhetetlen érdemei vannak. A pompásan sikerült, hatásos kivitelű arckép a főigazgatót a premontreiek szokásos fehér ornátusában ábrázolja s elseje

azon műdaraboknak, melyekkel a tanácssterem feldiszipése tervbe van véve.

* **Katonai távirászk gyakorlat.** A temesvári 7-ik hadtest parancsnoksága értesítette a megye törvényhatóságát, hogy a hadtest egyesült lovassági távirászkai június 8—28-ig Nagyvárad környékén, mintegy 12 kilométernyi területen harcszerű gyakorlatot fog végezni Aust Albrecht alezredes fővezérsege alatt. A gyakorlat ideje alatt a hatósági közegek a katonai eszközök, dróthuzalok, futólagos vezetékek megrongálása fölött teljes eréllyel fognak őrködni.

* **A malommunkások sztrájkja.** A helyi malommunkásoknak 25 százalékos béremelés iránt indított mozgalma folytán a főkapitány tegnap délután 3 órára békéltető tárgyalásra hívta meg a három malomtulajdonost. A László és Hunyadi malom r. t. igazgatója nem jelent meg, az Adria malom tulajdonosa Moskovits Mór és az Emilia malom tulajdonosa Weinberger Jakab megjelentek és miután előadták, hogy ők a munkásaikat a közelmúltban megfelelő béremelésben már részesítették és különben is a munkásaik a jelenlegi bérükkel meg vannak elégedve, azt a ki jelentést tették, hogy további béremelést adni nem hajlandók. A békéltető tárgyaláson Pózsónyi László kerületi iparfelügyelő is részt vett. Miután a békéltetésnek nem lett meg a kívánt eredménye, a munkások beszüntették a munkát és sztrájkba léptek.

* **Katonai barakkok építése.** A katonai beszállásolás kellemetlenségeit évről-évre érzi Nagyvárad polgársága. Darvassy Lajos városi tanácsnok már dolgozott ki egy szabályzatot, amely azt czélozza, hogy barakkok építése által a közönség megkíméltesse a beszállásolástól. Darvassy Lajos tanácsos tegnap előterjesztést tett, hogy a barakkok építését meg lehetne valósítani úgy, hogy a honvédség átengedné a városnak a Markovits-téle házat s ennek értékéhez még némi áldozattal járulna a város. Kéri, hogy e tekintetben lépjen érintkezésbe a város a honvédelmi miniszterrel.

* **Amerikai czirkusz Nagyváradon.** Pár év előtt volt Nagyváradon a Barnum-féle amerikai czirkusz. Rövid idő múlva hasonló látványosságban lesz része drága pénzért a közönségnek. A híres »Buffalo-Bill Wild-West-Limited« amerikai czirkusz jön Nagyváradra. A társaság képviseletében itt járt tegnap S. H. Feidler üzletvezető. Egy napra jön el a társaság. Julius 20-án két előadást tart az állatvásártéren. A tanács megadta az engedélyt s kövezet, hidvám és térébér fejében 1200 koronát kell a társaságnak fizetni.

* **Csendőrlétszám emelés.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy a belényesi csendőrség létszámát fölemelték. E híradásunk fenn-tartása mellett még a következőket vettük. Ez ideig ily óriási területen, mint Biharmegye és Szilágymegye területe, csupán két csendőr szárnyparancsnokság volt. A legutóbbi intézkedés folytán a tulterhelt két parancsnokság hatásköréből egyes járásokat elfognak venni és ezekből a belényesi csendőrszárnyparancsnokságot fogják létesíteni.

* **Gyilkos villám.** A tegnap dult óriási égiháborúnak, mely szüntelen villámlás, dörgés és jégeső közt folyt le, emberélet is esett áldozatul. Oláhszentmiklósról jelenti tudósítónk, hogy ott Vajna Pétert a villám agyonsújtotta. Vajna tegnap délután a mezőn dolgozott, mikor óriási égiháboru keletkezett. A szerencsétlen ember kapával kezében futva menekült a mezőben ömlő eső elől. Sorsa elől nem menekülhetett el. Alig tudott kiérni a szántóföldek közül, a fellegek közül egy hatalmas villamos szikra sujtotta le, mely szénné égette. A szerencsétlenül járt embert úgy találták meg vihar után a falubeliek.

* **Névváltoztatások.** Kiskoru Schreiber János, Imre és László nagyszalontai illetőségű ugyanottani lakosok családi nevének Sándor-ra kért átváltoztatását a miniszter megengedte. — Kuhn Lőrincz zsadányi illetőségű és nagyváradi lakosnak pedig Kovácsra kért átváltoztatását engedte meg a miniszter.

* **A Pray György-utca kövezése.** Kérés is, kérdés is, amit a m. t. főmérnök urhoz intézni bátrak vagyunk: legyen szives becses figyelmét a szegény Pray György-utczára irányítani? Ha igaz, hogy várt leány várat nyer, akkor a Pray-utczának is lehetnek igényei, mert eleget várt, a többi között azt várta hogy a déli oldalánál 8 hónap óta felhalmozott kavicsokból mikor lesz már kövezet? S várakozást sulyosbították a sorsunkat intéző hatalmak azzal, hogy a Pray utca Fő-utczába torkolló végén az ütköző karókat eltávolították, minek következtében a Püspöki felől érkező paraszt és egyéb kocsik akár neki is hajthatnak az Andrássy kanonok kertfala sarkának, a mi nemcsak a falsarokra nézve kevésbé kívánatos, de a fal mellett járókra is, kiket a hirtelen leforduló kocsi úgy elűthet, hogy épen nem kerülnek ki a Pray-utczából. Valamelyik tanácsos ur a minap Pray Pál-utczát mondott nyelvbotlásból Pray György helyett. Annyi tény, hogy Pray Pálhoz jobban is hasonlít az utca, mint az érdemes történetíróhoz, de az igaz, hogy Pray Pál se lehetett kíváncsibb arra, ami a szomszédban történt, mint ahogy mi szeretnénk tudni, mikor lesz már rend a Pray-utczán?

* **Óriási jégeső Békényeren.** F. hó 20-án délelőtt rettenetes jégeső verte tönkre a békényeri határt. Alig egy negyedóra alatt a dus vetések helyén csak a tarló maradt. Midőn az istenítélet után kiragyogott a nap, karácsonyi tájképet világitottak meg sugarai: a diónagyságu jég több centiméter magasságban borította a földet, némely helyen huszonöt-harmincz centiméter magas jégtömeg halmozódott fel. A buzaföldeket takarmánynak sem érdemes lekaszálni, a szőlőnek nemcsak leveleit és fürtjeit, de a már fásodó hajtás részeket is pozdorjává törte. A gyengébb zsindeleteteket rostává lyuggatta. A legöregebb emberek sem emlékeznek ily vehemens és tömeges jégre. A nép sirva járja be határait.

Specziális üzlet!

Specziális üzlet!

Ptaff Kálmán

specziális

KALAP

üzlete

Nagyvárad, Fő-utca 3.

sz. alatt a közelgő napokban nyílik meg.

Specziális üzlet!

Specziális üzlet!

* **A favágó rabok.** Az elmúlt hetekben megemlékeztünk arról, hogy a belügyminiszter a rabokat a szakmunkák végzésétől eltiltotta. Egyedül azt engedte meg, hogy a fogságban levők fát vágjanak. A betiltással több munkának teljesítése rendes szakemberekre hárul. Így például a hivatalok könyvondáiban rabok voltak alkalmazva, kiknek fizetése napi 10 fillér volt. E rendelkezésre most befogják a ra-

bokat vonni és más emberekkel helyettesítik őket. Az így beállott változások természetesen tetemes béremeléssel fognak jární. E különbözet miből és mikénti fedezetét a miniszter fogja meghatározni. E czélból a miniszter oly kimutatást kér az alispántól, melyben össze legyen foglalva az eddigi kiadások és a bekövetkezendő tulkiadások tételei.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán: Böregér.
Csütörtök: Titok. Ujházi Ede vendégjátéka.
Péntek: »Pont Biquet család« Ujházi Ede vendégjátéka.

Szombaton: Crampton mester. Ujházi Ede vendégjátéka.

Vasárnap: délután Gül-baba. Este: Leonard apó. Ujházi Ede vendégjátéka.

Bajusz. Majdnem egészen új szereposztásban került színre Verő operettje. A régiebb társulatnak volt egyik legjobb sikerű darabja s hogy most sem maradt el a siker, az az új erők tehetségének kétségtelen jele.

Nagy Sándor Kozáry Gáborja csak azzal maradt le Horváthé mögött, hogy az éneket természetesen ki kellett belőle hagyni. *Hajnál* Plechwitz Ottója rendkívül sikerült, komikus alak volt. *Károlyi* Leona (Matilda) alakítása, játékaiban és énekekben teljesen eltalálta szerepének bájos és pajkos jellegét.

Csak a kis Berlányi Vandát és Szathmáry remek kettősét nélkülöztük. Már azt el kell ismerni, hogy Palásthy és Radnai Zsuzska alakításával is meg lehetünk elégedve, megközelítették elődeiket. Palásthy sok eredeti ötletet is vitt alakításába, Radnai Zsuzska pedig első fellépése után tegnap egészen meglepett.

Olyan közvetlenül, ügyesen játszott, hogy első fellépése balsikerét szinte hajlandók vagyunk a »mindnyájunkat érhet baleset« rovására írni.

Jóízű volt *Fehér* Gyula kancellárja is, ha a szereptudás csekély foka kevésbé volt is jóízű. Elég ügyesen, kellemes kiejtéssel adta kis szerepét Révész Ilonka.

A színház ásitozott az ürességtől; a 8 órai előadáskezdetek szokott következménye.

—r.

Ujházi vendégjátékai. Ujházi Ede vendégjátékainak programja változást szenvedett, amennyiben az Ibolyafaló helyett régi, nagyhirű szerepében a »Pont Biquet család«-ban lép fel. A többi három estén a műsor: a Titok, Crampton mester, Lobbonord apó változatlan. A vendégjátékok iránt óriási az érdeklődés. Ujházi Ede Nagyváradon a tiszteletnek és szeretetnek frappáns megnyilatkozásával fog találkozni.

TÁVIRATOK.

A békekonferencia.

Budapest, máj. 22. (Saját tud. táv.) Zágrából jelentik, a második békekonferenciát 1907. május 20 ára fogják összehívni.

Gapon.

Budapest, május 22. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik: Oly emberek, kik Gaponról jól ismerték, határozottan állítják, hogy az a fotográfia, melyet Ozerkiben talált holttestről

felvettek, nem telet meg Gapon külsejének. A forradalmárok azt hiszik, hogy a rendőrség otromba manővert követett el és hogy Gapon egy apácza kolostorba tartózkodik.

NYILTTÉR.

Uj étterem és sörcsarnok.

Van szerencsém Nagyvárad város és környéke t. uriközönségének b. tudomására hozni, hogy a

Rimanóczy éttermet

teljesen újjáalakítva, kibővitve és külön

polgári sörcsarnok-

kal a legmodernebbül berendezve,

megnyitottam.

A mikor városunk e legújabb helyiségeit óriási áldozatokkal nem kímélve a t. közönség rendelkezésére bocsájtottam, bizalommal kérem szakértelmem és ismeretségem alapján a n. é. közönség szives támogatását.

Tisztelettel

Özv. Karner Gyuláné.

Izletes zóna-villásreggeli.
Folyton frissen csapolt Dreher sör!

Butor

A Preisz Mihály és Fia
csődtömegéből

meglevő BUTOROKAT megvettem, és

leltári árban árusítom.

Nagy Sándor-utca 4. sz. a.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Telefonszám az egész megyére 626.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, május 22.

Oszták hitelrészvény — — — 678.—
Magyar hitelrészvény — — — 796.—
Leszámitoló bank — — — 506.—
Rimamurányi — — — — 525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény 670.—

Közúti vasut	— — — —	594.—
Városi villamos vasut	— — — —	327.50

A gabonatözsde határideje.

Budapest, május 22.

Buza okt.	— — — —	16.82
Rozs okt.-re	— — — —	17.12
Tengeri április 1906	— — — —	14.—
Zab ápr.-ra	— — — —	13.64
Repeze aug.-ra	— — — —	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906 május 22-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	114.40
Magyar koronajárdék 4%	— — —	95.67
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	86.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	96.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.—
Magyar gyermek sorsjegy-kölcsön	— — —	2.14
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	158.—
Osztrák járadék papírban	— — —	99.60
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.90
Osztrák korona járadék	— — —	117.75
Osztrák járadék aranyban	— — —	170.50
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	99.70
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.80
Magyar hitelbank részvény	— — —	788.75
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	690.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	— — —	681.50
Német birodalmi márka	— — —	117.30
London vista	— — —	240.55
Páris vista	— — —	95.52
20 márkás arany	— — —	23.46
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	19.10

Nagyváradai hetivásai.

A nagyváradai piacon 1906. május 21. máj. 22 napján tartott vásárban eladott természetények és élelmi szerekek árjegyzéke:

Tiszta buza	15.40	15.20	15.—	Kétszeres buza	13.—	12.80	12.60	Rozs	12.—	11.80.	11.60
Árpa	14.—	13.80	13.60	Zab	15.20	15.—	14.80	Tengeri	14.—	13.80	13.60
Borsó	40.—	40.—	40.—	Lenese	46.—	46.—	46.—	Bab	40.—	40.—	40.—
Köleskása	44.—	44.—	44.—	Burgonya	6.—	100 kiló	lángliszt	27.—	Zsemlyeliszt	26.40	Fehérkenyerliszt
25.60	25.60	25.60	Barnakenyerliszt	21.60	Széna	fuvarral	2.50	Szalma	fuvarral	1.40.	Szózott szalonna
160.—	Zsup-szalma	—18.	Alom-szalma	—12.	1 köbméter	bükkfa	8.—	Tölgy	8.—	Cserfa	8.—
1 kiló	marhahus I. o.	1.32,	1 kiló	marhahus II. o.	1.28	1 kiló	marhahus III. o.	1.20	1 liter	ó-bor	1.—
1 liter	uj-bor	80.—	liter	pálinka	—72.	1 liter	szilvapálinka	1.60,	1 liter	szesz	2.—
1 mm.	kőszó	21.80.	1 mm.	nyers faggyu	72.—	1 mmj	olvaszt. faggyu	92 —.	1 mm.	szappau	50.—
1 mm.	birka gyapju	—.	1 m m.	magyar gyapjú	1 mm.	—.	hltr. -bor	64 —.	1 hltr.	ujbor	386
1 m m.	mész mész	2.60	1 mm	kemény faszén	320	1 mm.	puha faszén	3.	1 hltr.	keupermag	—.
1 hltr.	köles	—.	1 hltr.	repece	—.	1 hektlr.	dió	40 —	1 hltr	mogyoró	—.
1 hltr	asztal szilva	— 30	1 klg	savkuyu káposzta	40.	1 klg	szelonna uyers	150	4 klg	sértáshus	144
1 klg	vereshagyma	— 20	7 klg	foghagyma	—50	1 klg	borjé	220	1 Blg	paprika	450
1 klg	barna keuyér	— 20	Egy liter	kőolaj	— 44.						

Forgalmi kimutatás 1906 máj. 21. máj. 22

Tiszta buza körülbelül	160 htl	—	Kétszeres buza	70 hltr	Rozs	80 hltr	Árpa	50 hltr	Zab	60 hltr	Tengeri	70 hltr	burgonya	80 hltr.
------------------------	---------	---	----------------	---------	------	---------	------	---------	-----	---------	---------	---------	----------	----------

Lábasjóságok Hizott sertés mintegy 80 xélhizott 95 drb 2 évestől feljebb 350 drb 1 éves től feljabb 290 Sülbő 260 drb malacz 180 drb Vágó marha 88 brb Jármos ökör 435 prk Fejős tehén 370 drb Góru 200 drb bivaly 15 drb juh és kecske 150 drb Ló 657 darab.

Marha ártáblázat 1906. évi máj. 21 máj. 22.

1 pár I-ső rendű jármos ökör	840—940 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör	740—840 korona.
1 pár II-ad rendű jármos ökör	620—720 korona.

1 drb fejős tehén 180—400 kor., 1 drb vágó ökör 150—420 kor. 1 drb. vágó tehén 220—380 ökör 1 drb veres borju 40—60 kor. 1 drb. fél éves borju 63—93 kor., 1 drb egy éves borju 70—170 kor., 1 drb két éves borju 90—240 korona. 1 drb hizott sertés 116—120 kor., pár fél éves sertés 58—65 kor., 1 pár egy éves sertés 80—95 kor. 1 pár két éves sertés 145—210 korona. 1 drb. igás ló 170—390 korona. 1 pár ökörbőr 58—64 gor., 1 pár tehénbőr 40—52 kor. 1 pár borjubőr 10—20 kor., 1 pár ló bőr 18—26, korona.

A szerkesztést felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Felhívás!

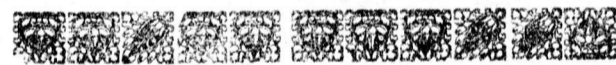
A Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság igazgatósága közzéteszi, hogy részvényeseink I. évi május hó 9-én megtartott közgyűlésen hozott határozata értelmében a társaság részvénytőkéjét 400.000 koronával

1.000.000

koronára felemeli a következő módzatok mellett:

1. Kibocsájtunk 2000 darab új részvényt 200 korona névértékkel.
2. Minden új részvényért a részvénytőkére 200 korona, s a tartaléktőke javára 70 korona összesen 270 korona fizetendő, azonfelül ez összegnek 1906. január 1-től, a befizetés napjáig járó 6 %-os kamata és a részvény kiállítására és bélyege fejében 2 korona 64 fillér.
3. A részvényesek az új részvényre elővételi-joggal bírnak és pedig aképen, hogy 3 darab régi részvény után 2 új részvény jehyezhető.
4. Az új részvények a régiakkal mindenben egyenlők, s már az 1906. év üzleti jövedelmében részesednek.
5. A részvények elővételi jogukat részvényeik bemutatásával a társaság helyiségében a hivatalos órák alatt 1906. évi május 31-ig bezárólag gyakorolhatják, míg a részvényjegyzés zárhatárideje 1906. június 15 napja.
6. A részvényesek értékében a jegyzéskor 70 korona fizetendő, a hátralékos 200 korona és a járulékok legkésőbb 1906. július hó 31. Nagyváradon, 1906. május hó 9-én.

Az igazgatóság.

Nagyváradai kereskedelmi és iparkamara.

1762—1906 szám.

Felhívás pályatervek készítésére.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara székházának építéséhez szükséges 1:200 léptékű vázlatos tervek és tájékoztató költségvetések elkészítésére pályázatot hirdet.

Az építési programot és a feltételeket összes mellékleteivel a kamara titkári hivatala fogja a jelentkezőknek rendelkezésére bocsájtani. A pályázatban csak magyar állampolgár vehet részt.

A pályaművek közül a két legjobb munka a bíráló bizottság döntéséhez és javaslatához képest sorjában 500 korona 300 K. pályadíjjal jutalmaztatik. A jutalmazandó munkákkal a kamara szabadon rendelkezik, azok a kamara tulajdonába mennek át.

Pályázati határidő: 1906 évi június hó 15. napjának déli 12 órája.

A tervek a pályázó teljes címét tartalmazó jelígy levelekkel ellátva a kamara titkári hivatalához czimezve nyujtandók. Nagyvárad, 1906. évi május 20.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula

keresk. tanácsos, elnök.

Dr Sarkadi Lajos

titkár.

TÖRT SZÁMOK
TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA
 középiskolába készülő
 tanulók, kisiparosok
 és kisgazdák számára.
 Irta: **RÁTKAY JÓZSEF.**
 Kapható a
Szent László nyomdában.
 Szilágyi Dezső-utca 5. sz.
 Ára **20 fillér.**
 Vidékre 25 fillér előleges beküldése
 mellett bérmentesen küldetik meg.

Tavaszi és nyári idény 1906. évre.
VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK
 Egy szelvény ára 3.10 mtr. (K 7.—, 8.—, 10.— jó
 hosszú, teljes férfiöl-) K 12.—, 14.— jobb
 tönnyre elegendő (kabát, K 16.—, 18.— finom
 nadrág és mellény) csak K 21.— legfinomabb
 Valódi gyapjúból.
 Egy szelvény fekete szalonöltönyre K 20.—, valamint
 felöltő szövetek, turista-loden, selyem-kamgarn stb.
 gyári árban az elismert szolid posztógyári raktár által
SIEGEL-IMHOF, BRÜNN.
 Minták ingyen és bérmentve. Mintaszerinti szállítáért
 felelősséget vállalok. A magánnevőre óriási előnyök
 háruálnak, hogy szöveget fenti czegnél közvetlen
 nyári piacon rendelheti. 1599,

Tisztelt csak
Globusz
 fémtisztító kivonat

Lakatos műhely
áthelyezés
 Van szerencsém a n. é. közönség szives
 tudomására hozni, hogy **lakatos műhelyün-**
ket Nagypiacz-téri Öváry-házból a
Salárdi-u. 9. szám alá
 helyeztük, hol minden e szakmába vágó mun-
 kát lehető legpontosabban és csinos kivitel-
 ben készitünk szolid árak mellett. Rácsokat,
 sirkerítéseket, vasablakokat, napellenzőket
 elsőrendű kivitelben. Kitűnő takaréktűzhelye-
 ket szavatosság mellett és minden e szak-
 mába tartozó legkisebb javításokat gyorsan
 és pontosan személyesen végzünk.
 Szives pártfogásaikat kérve, maradtunk
 kiváló tisztelettel
Maár Lajos és Testvére.

Kiadó

2 szoba, konyha és mellékhelyiségből álló lakás Nogáll-utca 9 sz. házban
Értekezhetni a

Leszámitoló és Jelzálogbank
részvénytársaság
irodájában.

A 4° -os magyar koronajáradék
1906 június hó 1-én esedékes

szelvényeit

már május hó 20-ától
költségmentesen beváltjuk.
BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR-,
ÉS TERMÉNYHITELBANK
NAGYVÁRAD, TELEKY-U. 3.
Telefonszám: 46.

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfeleső elhatározása folytán.
A polgári jótékony célokra szánt

XXXVII-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül főrvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.137
nyereményt tartalmaz készpénzben 512.200 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezkesedik.

A húzás visszavonhatatlanul 1906. évi június hó 21-én fog megtartatni.

Egy sorsjegyek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamtst rasse 7. sz. a.
továbbá a lottógyűjtőekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, táviráda és vasuti hivataloknál, váltó üzletekben stb.
kaphatók. Játéktérvek sorsjegyvétel részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

HÁASZ MANÓ kézmű-és divatáruház a NAGYVÁRAD Zöldfa-utca elején.

A költözködéshez szükséges:

Szőnyegek, gyapju és csipke függönyök,
madracok, paplanok, garnitúrák igen nagy
választékban kaphatók

Az árak pedig igazán meglepő olcsó.

1503

Moskovits Farkas és Társa

„Első nagyváradai czipő és eszimagyár“

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói
370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. Tanoncz internátus 24 belakó, 18 bejáró tanoncz

Készítünk kizárólag kézimunkával a legfinomabb s legtartósabb kivitelben

férfi, női,

és gyermek-

czipőket, eszimagyárt

francia angol és
amerikai szabás szer-
int s ezeket:

eredeti gyári szabott áron

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házunkban
(volt rendőrségi épület) kicsinybeni eladási
üzletünkben árusítjuk.

Különleges lábbelik. Katonatisztek. Gazdászok. Vasuti és posta-
tisztek. Csenedőrök és pénzügyőrök részére.

